

Голас Радзімы

24 мая 1979 г.
№ 21 (1591)

ГАЗЕТА БЕЛАРУСКАГА ТАВАРЫСТВА ПА КУЛЬТУРНЫХ СУВЯЗЯХ З СУАЙЧЫННІКАМІ ЗА РУБЯЖОМ
(БЕЛАРУСКАЕ ТАВАРЫСТВА «РАДЗІМА»)

Год выдання 24-ы
Цана 4 кап.

Наташа Пячко наведвае дзіцячы сад у калгасе «Шлях да камунізму» Гродзенскага раёна.

Фота С. КРЫЦКАГА.

ДЗЕ І ЯК АДПАЧЫВАЮЦЬ
САВЕЦКІЯ ЛЮДЗІ!

[«Каму даступныя курорты»]

стар. 2

ПАД КЛАПАТЛІВЫМ НАГЛЯДАМ —
З ПЕРШАГА ДНЯ НАРАДЖЭННЯ

[«У сям'і нарадзілася дзіця»]

стар. 4

УЛЮБЭНАСЦЬ ПАЭТА ВА УСЁ
ЗЯМНОЕ ІДЗЕ З ГЛЫБІНЬ ДУШЫ

[«Вечная радасць жыцця»]

стар. 7

КАНЕЦ ГАЛАГА БАЛОТА

За Бярэзінай, непадалёку ад вёскі Здудзічы, што ў Светлагорскім раёне, вякамі шумела асакой і сіўцом урочышча Галае Балота. Раней такіх балот на Палессі было шмат. І ніводнае не давала добрага сена. Але здудзіцкія сяляне мелі мала ворнай зямлі і сенажацей. І яны вымушаны былі арандаваць гэтае балота ў памешчыка.

Шмат гадоў касілі сяляне Галае балота і палавіну сена аддавалі панскаму двару. Так працягвалася да лета 1913 года, калі, паводле ўмоў арэнды, гэтыя сенажаці павінны былі перайсці ва ўласнасць сялян.

— Досыць цярпець панскую несправядлівасць! — сказаў Іван Гарэлік, чалавек пісьменны, смелы і рашучы. — Галае балота — наша. І сена павінна быць наша.

І вяскоўцы дружнай грамадой выйшлі на сенажаці. Усё Галае балота — больш як сто дзесяцін — скасілі сабе. Сена склалі ў стагі.

Пра такую дзёрзкасць сялян упраўляючы маёнтка данёс паліцыі. У Здудзічы прыехалі прыстаў і стражнікі, з Бабруйска прымчаўся ўраднік. Пачалося следства. А неўзабаве прыйшлі павестькі на суд...

Не адзін год сяляне цягаліся

па судах, шукаючы праўду. Іван Гарэлік і Цярэшка Дзікун нават ездзілі ў Пецяярбург у Дзяржаўную думу. Аднак прыналежнасць Галага балота здудзіцкім сялянам не была даказана. Царскі суд ахоўваў інтарэсы памешчыкаў.

Сяляне ж цярпелі не толькі адзекі панскай адміністрацыі. Іх даймалі галеча, пажары, хваробы. У 1914 годзе павятовавы спраўнік даносіў мінскаму губернатару пра вёску Здудзічы: «Становішча сялян безвыходнае... Палавіна вёскі выгарала. Некаторыя сяляне яшчэ не паспелі адбудавацца. У рэдкай хаце няма хворых тыфам, шарклятынай і іншымі хваробамі».

У Здудзічах добра ведаюць пра апісаных падзеі. З пакалення ў пакаленне перадаюцца расказы аб горкім, безвыходным мінулым. Яшчэ жывуць непасрэдныя сведкі тых часоў. Адзін з іх — Апанас Дзікун, сын таго самага Хведара Дзікуна, якога спраўнік дамагаўся выслаць у Сібір.

— Мне тады было васемнаццаць гадоў, — успамінае Апанас Дзікун. — Разам з бацькам я хадзіў на Галае балота. Касіў і зграбаў сена. Мне і майму брату таксама прыслалі пазвы. Але на суд мы не паехалі.

Бацька паехаў і не вярнуўся — яго арыштавалі на тры месяцы. Многія тады сядзелі...

Шмат гадоў прайшло з той пары. Шмат вятроў і падзей прашумела над Здудзічамі. Непазнавальна змянілася сама вёска, жыццё і побыт сялян.

Прыемна прайсці сёння па вясковай вуліцы. Яна роўная, чыстая. Уздоўж вуліцы — прыгожыя прасторныя дамы. У вёсцы пабудаваны бібліятэка, паштовае аддзяленне, ашчадная каса, васьмігадовая школа, фельчарска-акушэрскі пункт, лазня...

Летась на добраўпарадкаваным вёскі калгас выдзеліў звыш трыццаці тысяч рублёў.

Здудзічы адносяцца да калгаса імя Калініна — адной з лепшых гаспадарак раёна. Яна займае вядучае месца па вытворчасці мяса і малака. Значна ўзрос тут у апошнія гады і валавы выхад збожжа і караняплодаў. Калгас намеціў новыя задачы і паспяхова вырашае іх.

Дайшла чарга і да Галага балота. Прышоў канец векавым аблогам сіўца і асакі. Балота пачалі асушаць, ачышчаць ад хмызнякоў. Неўзабаве яно будзе ўзарана, і там, дзе спрэдку не было добрага сена, зашумяць сеяныя травы.

С. ПРАЧ.

Новы комплекс «Аміяк-3» уступіў у строй дзеючых у Гродзенскім вытворчым аб'яднанні «Азот». Яго магутнасці разлічаны на штогадовы выпуск 450 тысяч тон сыравіны для вытворчасці мінеральных угнаенняў і капралактама. Гэта перавышае аб'ём прадукцыі, выпускаемай першымі двума цэхамі.

НА ЗДЫМКУ: на цэнтральным пульце кіравання комплексам.

УСПОМНІЎШЫ БАСАНОГАЕ

МАЛЕНСТВА...

СУСТРЭЎСЯ З ГЕРОЕМ

Уздоўж дарогі, што вядзе ад Данецка да Шахцёрска, праплываюць акуратныя бялюткія домкі — шахцёрскія пасёлкі. Хвалююся ад адчування блізкай сустрэчы са слаўным земляком, з якім некалі разам гулялі на адной вясковай вуліцы. На той вузкай вуліцы вёскі Мінкавічы, што стаіць сярод адвечных бароў паміж Старымі Дарогамі і Бабруйскам. На Цэнтральнай плошчы Шахцёрска я міжволі залюбаваўся Аляксеем перадавікоў. Малыўнічыя партрэты знатных людзей раёна. Сярод іх — партрэт Івана Давыдава.

Сюды, на шахту «Маскоўская», Іван Давыдаў прыехаў па-ся вайсковай службы. Прыехаў разам са сваімі баявымі сябрамі. Былых воінаў з радасцю сустрэлі, кожнаму прапанавалі выбраць спецыяльнасць па душы, перш чым пайсці на курсы. Іван Мікітавіч пажадаў вучыцца на машыніста пагрузчыка. Адначасова паступіў у школу рабочай моладзі, бо сямігодкі было недастаткова. Непрыкметна праляцелі тры гады. За гэты час Давыдаў набыў глыбокія веды, стаў высокакваліфікаваным машыністам. Кіраўніцтва шахты заўважыла, што Іван Мікітавіч пры любых абставінах можа падбіраць ключ да людскіх сэрцаў, таму неўзабаве яму прапанавалі ўзначаліць бригаду шахтапраходчыкаў.

Калі Давыдаў стаў на чале бригады, на ўсіх шахтах Данеччыны быў адзіны паказчык — трыццаць пяць, самае большае — сорак метраў праходкі за месяц. Давыдаву ж за кароткі тэрмін удалося значна перакрыць гэтыя паказчыкі. А вясной 1970 года бригада прайшла за месяц 250 метраў. Гэта быў сапраўдны рэкорд. Івана Мікітавіча гарача віншавалі лепшыя шахцёры краіны, дадому завітаў сам Аляксей Стаханаў, каб асабіста паціснуць руку Давыдава, пажадаць яму новых поспехаў.

Працоўны подзвіг шахцёра высока ацанілі партыя і ўрад: Давыдаву была прысуджана Ленінская прэмія.

...Той, хто хоць аднойчы пабываў у рабочым пасёлку шахты «Маскоўская», назаўсёды захавае ў сваім сэрцы непаўторную прыгажосць тутэйшых мясцін. Бялюткія домкі літаральна патанаюць у зеляніне дрэў. Ужо крыху пазней мясцовае шахцёры мне расказалі, што Іван Давыдаў — самы заўзяты саадавод у пасёлку. Разам са сваёй бригадай некалі пасадзіў уздоўж вуліцы шмат абрыкосаў, яблынь, сліў.

Усюды шмат вінаградніку. Густа разросся ён і каля доміна Давыдава. Каб трапіць на ягоны гасцінны ганак, трэба колыць крокаў прайсці па цяністым «тунелі». Прасторны чысты дворык — у акружэнні антонавак, родных, беларускіх. Іх таксама пасадзілі руплівыя рукі Давыдава. Дрэўцы добра прыжыліся на данецкай зямлі.

Пасярод двара пад лёгкім дахам — стол. За ім па вечарах збіраюцца госці, сябры. Людзі розных нацыянальнасцей сыходзяцца тут, на гасцінным дворыку Давыдава, — рускія і ўкраінцы, беларусы і малдаване. Дарэчы, такая ж інтэрнацыянальная і бригада самага Івана Мікітавіча.

Чымсьці нагадвае гаспадару яго жонка — Тамара Мікалаеўна. То тут, то там чуваць яе пывучае ўкраінскае гаворка. Тамара Мікалаеўна настойліва прапануе гасцям пакаштаваць варэнікаў па-шахцёрску, частуе агрэставым варэннем, кладзе на стол агромністы паласаты кавун, вырашчаны на ўласнай грядзе.

Пасля застолля старэйшы сын Давыдавых, Васіль, прынёс фотаальбом. На шматлікіх здымках — біяграфія Івана Мікітавіча. Вось яму толькі што завязалі стужку з надпісам: «Ганаровы грамадзянін горада Шахцёрска». А гэта ён сярод дэпутатаў Данецкага абласнога Савета на чарговай сесіі.

Што ні здымак, то важны факт з біяграфіі. Вось у прасторным вестыбулі Івана Мікітавіча віншуюць дэлегаты XXIV з'езда Кампартыі Украіны ад Данецкай партарганізацыі: Давыдаў абраны членам Цэнтральнага Камітэта Камуністычнай партыі Украіны. На адным са здымкаў слаўны шахтапраходчык сярод дэлегатаў XXIV з'езда КПСС — яму толькі што ўручылі Залатую Зорку Героя Сацыялістычнай Працы.

А гэта — здымак з далёкіх дарог. Балгарыя і Польшча, Чэхаславакія і Румынія, краіны Скандынавіі. Давыдаў стаіць у абдымку са сваімі новымі замежнымі сябрамі — шахцёрамі, і на ягоным добрым твары шырока разліта ўсмешка. Такі ж шчаслівы ягоны твар і каля бацькоўскай хаты, дзе ён стаіць у акружэнні вяскоўцаў.

Знатны гарняк ніколі не забывае свой родны кут, дзе ён нарадзіўся, рос, набіраўся сіл, каб падацца ў вялікае жыццё. Кожны ягоны прыезд у вёсачку Мінкавічы становіцца сапраўдным святам для землякоў.

Міхась ПАРАХНЕВІЧ.

— Зайздросны лёс у нашай гаспадаркі. Не «старэем» мы. Сярэдні ўзрост рабочых — каля 35 год, больш як 70 хлебарабаў — зусім маладыя, — расказвае дырэктар саўгаса «Друць» Бялыніцкага раёна Іван Ільошын. Аб моладзі, яе патрэбах і інтарэсах — вялікі клопат кіраўнікоў гаспадаркі. Сем год назад пачала перабудоўвацца вёска. З'явіліся новыя чатырох- і васьмікватэрныя дамы, сучасная школа, дзіцячы сад. Дапамагаюць тут і прыватным забудоўшчыкам. Амаль 400 сем'яў жывуць ужо ў новых дамах ці кватэрах. Будуецца ў Цяхціне цэнтралізаванае водазабеспячэнне, з'яўляецца новы Палац культуры на 360 месцаў, сталовая...

Ужо шэсць год вядзецца ў сярэдняй школе падрыхтоўка механізатараў з ліку старшакласнікаў. Вучаць тут не толькі баранку круціць

ды плуг рэгуляваць. Выхоўваецца таксама павяга да высакароднай працы. У гэтай справе аказваюць дапамогу школе сем'і слаўных хлебарабаў саўгаса — Астаф'евых, Ляўшуковых, Чорных, Куляшовых, Кавалёвых, Шутавых і многіх іншых.

НА ЗДЫМКАХ: выхаванне падростаючай змены — справа агульная як для школы, так і для гаспадаркі. Таму дырэктар школы А. КОНАНАЎ (злева) і дырэктар саўгаса «Друць» І. ІЛЬЮШЫН часта сустракаюцца на пасяджэннях школьнага савета прафесійнай арыентацыі; «Дай пракціцца!», — просяць малодшыя школьнікі; сустрэча на прасёлку; ўрок тэорыі ворыва. Заняткі ў школьным класе машыназнаўства вядзе выкладчык П. ПАРФЕНАЎ.

Фота В. ЖУКА.

У СЯМ'І НАРАДЗІЛАСЯ ДЗІЦЯ

КЛАЎДЗІЯ НІКАН, ЗАГАДЧЫЦА ДЗІЦЯЧАЙ ПАЛІКЛІНІКІ № 22 ГОРАДА МІНСКА, РАСКАЗВАЕ АБ САМЫХ МАЛЕНЬКІХ ПАЦЬЕНТАХ

маці кормяць дзяцей грудным малаком. Штучнае харчаванне ўрач параіць толькі пры вострай патрэбе. У кожным такім выпадку педыятр робіць разлік бялкоў, тлушчу, вугляводаў, неабходных для нармальнага развіцця немаўляці. Харчаванне гэта дастаткова разнастайнае: розныя сумесі, кефір, тварог, дрожджы, прыгатаваныя з высаканкасных малочных прадуктаў. Усім дзецям, каму рэкамендавана штучнае харчаванне, яно выдаецца бясплатна.

— Над дзецьмі ў нас апынуцца ўчастковы педыятр. Хто яшчэ, акрамя яго, «курыруе» малых пацыентаў?

— «Нянек», якія займаюцца дзецьмі, пералічыць не так проста. Акрамя педыятраў у паліклініцы працуюць 7 урачоў вузкіх спецыяльнасцей. Каб выявіць і папярэдзіць магчымае ранняе захворванне, для кожнага груднога дзіцяці абавязковыя аследаванні ў артапеда, акуліста і неўрапаталага. У выпадку неабходнасці кожны з гэтых урачоў «даглядае» некаторы час малага, праводзіць лячэнне. Усе лякарствы для дзяцей да года — бясплатныя. Загадчыкі аддзяленняў — урачы высокай кваліфікацыі — праводзяць у асобных выпадках кансультацыі дома. З Інстытута ўдасканалення ўрачоў на кансультацыі пастаянна прыязджаюць асістэнты. Да таго ж, у кожным дзіцячым садзіку або яслях абавязкова ёсць урач і медыцынская сястра.

— Ідэальныя пацыенты дзіцячай паліклінікі — гэта, безумоўна, здаровыя дзеці. Але калі ўсё ж дзіця сур'ёзна захварэла?

— Усе намаганні ўрачоў накіраваны на тое, каб кожны нованароджаны рос здаровым. Прафілактычныя меры, гэта значыць, розныя прывіўкі, прадухіляюць цяжкія захворванні. Павышаная ўвага надаецца блізнятам і дзецям, якія нарадзіліся раней тэрміну. Са спецыяльных аддзяленняў бальніцы, дзе знаходзяцца такія нованароджаныя да ўзнаўлення нар-

мальнай вагі, яны паступаюць пад непасрэдную апеку ўчастковага ўрача. Кожныя тры дні ўрач або медсястра наведваюць іх, сочаць за станам здароўя. У час патранажу гэтых дзяцей уважваюць і старанна сочаць за тым, як яны прыбываюць у вазе, з імі праводзяць умацоўваючае лячэнне.

Я раскажу аб блізнятках Аксане і Святлане Мажаравых. Калі яны захварэлі пневманіяй у цяжкай таксічнай форме, то былі адпраўлены на лячэнне ў стацыянар. Пасля выпискі ўрачы наведвалі дзяўчынак штодзённа. Дзякуючы лячэнню ў 7 месяцаў урачы канстатавалі, што стан здароўя іх добры і развіццё нармальнае.

— Маці заўсёды цяжка згадзіцца з думкай, што яе хворая дзіця нехта дагледзіць лепш, чым яна сама. Што робяць урачы, калі маці не згодна на шпіталізацыю?

— Дзіцячы ўрач павінен быць добрым псіхалагам, каб пераканаць бацькоў у тым, што дзеля карысці іх малага яго неабходна адправіць у бальніцу. З прадуманасцю супраць шпіталізацыі двухмесячнай дзяўчынке Марыны нам давялося сутыкнуцца ў адной сім'і. Мы некалькі разоў ездзілі да яе дамоў, пакуль не адправілі дзяўчынку ў бальніцу. Цяпер Марына адчувае сябе добра. Я думаю, што хутка яна будзе наведваць толькі кабінет здаровага дзіцяці.

— Некалькі слоў аб гэтым кабінете.

— Назва яго гаворыць сама за сябе. Вопытная медсястра робіць грудным дзецям масаж, займаецца з імі гімнастыкай, некаторыя дзеці атрымліваюць тут кварцавыя ванны. Усё гэта садзейнічае фізічнай загартоўцы малых, прадухіляе захворванні рахітам. Акрамя гэтага, бацькоў вучаць у кабінете практыкаванням, якімі яны потым самастойна займаюцца з дзецьмі.

— Дзянку за гутарку і жадаю вам як мага менш хворых пацыентаў.

Гутарку вяла
Т. АНТОНАВА.

Гэты здымак зроблены ў мінскай спецыялізаванай школе № 64. Дзеці, якія заканчваюць яе, добра ведаюць англійскую мову.

Што? * Як? * Чаму?

Да школы малыш хадзіў у дзіцячы сад. Бацькі адводзілі яго туды раніцай па дарозе на работу, пакідалі на цэлы дзень пад нагляд клопатлівых выхавачаў і былі спакойныя, бо ведалі, што ён намормлены і дагледжаны, з ім і ў парку пагулялі, і назву расказалі.

Але вось дзіця стала першакласнікам. У школе яно з'явілася толькі 3—4 гадзіны. А астатні час? Будзе ён праведзены з карысцю або не? Ці не стане малае, прадастаўленае самому сабе, аддадзена ва ўладу вуліцы?

На дапамогу бацькам і дзецям прыходзіць

ГРУПА ПАДОЎЖАНАГА ДНЯ

Пытанне аб рэжыме падоўжанага дня хвалюе настаўнікаў, бацькоў, урачоў і вучоных. Гэтым групам ужо 25 год. Яны трывалі ўвайшлі ў жыццё нашых школ. А цяпер набываюць новыя якасці і яшчэ большае значэнне.

Узнікненне груп і школ падоўжанага дня было выклікана сацыяльнымі прычынамі. У Савецкай краіне заняты на рабоце амаль усе працаздольныя жанчыны. Ніхто не можа замяніць іх і ў такой адказнай справе, як выхаванне дзяцей. На душы спакойна, працуецца лёгка, калі маці ведае, што пакуль яе няма дома, сын ці дачка заняты цікавай карыснай справай, аб іх клопацца дарослыя — выхавачы і педагогі.

У падоўжанай групе другая палавіна дня звычайна малым падобная на першую: аднастайнасць хутка стамляе дзяцей. Пасля ўрокаў школьнікі абедваюць, адпачываюць ці хадзяць на прагулку. Падрыхтаваўшы ўрок на наступны дзень, кожны знаходзіць сабе заняткаў, які больш адпавядае яго здольнасцям і схільнасцям.

У кожнай, бадай, школе працуе некалькі дзесяткаў самых розных гурткоў. І таму ў вольны час дзеці малююць, развучваюць бальныя танцы, майструюць цацкі, авіямадэлі, займаюцца спортам.

У вучняў мінскай школы № 2, напрыклад, сталі традыцыйнымі дні экскурсій. Тады іх можна сустрэць у музеях, выставачных залах, у тэатрах. У гэтай жа школе, як, дарэчы, і ў многіх іншых, праводзяцца тыдні матэматыкі, біялогіі, літаратуры і іншых навук, у час якіх дзеці ўдзельнічаюць у алімпіадах, сустракаюцца з пісьменнікамі, вучонымі.

Вядома, рэжым падоўжанага дня патрабуе ад выхавачаў значна большай затраты часу, энергіі, але ўсе затраты кампенсуюцца ўнікальным духоўным кантактам паміж вучнем і настаўнікам. Педагог нібы бачыць дзяцей прыбліжана, вывучае іх звычкі і густы, станючыя і адмоўныя бакі характару і таму мае магчымасць уплываць і дапамагаць.

— У мінулым навучальным годзе групы падоўжанага дня ў рэспубліцы наведвала больш за 160 тысяч чалавек, — сказаў міністр асветы БССР М. Мінкевіч, які выступаў нядаўна на прэс-канферэнцыі перад журналістамі. — Сёлета гэта лічба амаль падвоілася. Наогул у школах Беларусі групы падоўжанага дня зарэкамендавалі сябе добра і карыстаюцца поспехам. Наведваюць іх вучні ад першых да восьмьх класаў. Таму сёння мы вядзем ужо гаворку аб школе поўнага дня. У гэтым бачым сваю перспектыву.

Тэрмін «школа поўнага дня» з'явіўся параўнаўча нядаўна, але, на думку педагогаў-вучоных, будучыня менавіта за такімі школамі. Рабіць такі вывад патрабуе жыццё. Усё ўзрастаючы аб'ём ведаў цяжка ўціснуць у неабходны мінімум школьнай праграмы, абмежаванай 4—5 акадэмічнымі гадзінамі ў дзень. Узнікаюць перагрузкі дамашнімі заданнямі, адстае фізічнае і эстэтычнае развіццё. Школа поўнага дня на навуковай аснове вырашыць задачу гарманічнага, усебаковага развіцця асобы дзіцяці.

ДНІ БРЭСТА Ў ЛЮБЛІНЕ

Святам дружбы савецкага і польскага народаў сталі дні Брэста, якія праводзіліся ў Любліне (ПНР). Яны адбыліся напярэдадні 35-годдзя ўтварэння Польскай Народнай Рэспублікі.

У тэатры імя Ю. Астэрвы на мнагалюдным вечары польска-савецкай дружбы з поспехам выступіў народны ансамбль песні і танца «Брастаўчанка». У час дзён Брэста ў Любліне былі адкрыты выстаўкі этнаграфіі і прыкладнага мастацтва, дзіцячага малюнка.

Дэлегацыя прадстаўнікоў працоўных Брэста пабывала на прамысловых прадпрыемствах, будоўлях, у навукальных установах горада. Яна ўсклала вянкi і кветкі да помніка і магілы савецкіх і польскіх воінаў, якія загінулі ў баях вызваленне Любліна.

ГОСЦІ З ПОЛЬШЧЫ Ў БЕЛАРУСІ

Беларусь наведвала дэлегацыя сейма Польскай Народнай Рэспублікі на чале з членам Палітбюро ЦК ПАРП, намеснікам Старшыні Дзяржаўнага савета ПНР, старшыні Цэнтральнага савета прафсаюзаў Уладзіславам Кручакам, якая знаходзілася ў Савецкім Саюзе з афіцыйным дружальным візітам па запрашэнню Вярхоўнага Савета СССР. У саставе дэлегацыі былі члены камісій сейма — партыйныя і дзяржаўныя дзеячы, прадстаўнікі вучоных, рабочых, сялян. У першы дзень знаходжання госці наведвалі славутыя мясціны беларускай сталіцы, мелі сустрэчу ў Прэзідыуме Вярхоўнага Савета БССР.

У час гутаркі, якая прайшла ў сардэчнай таварыскай абстаноўцы, намеснік Старшыні Прэзідыума Вярхоўнага Савета БССР У. Лабанок раскажаў аб дзейнасці Вяр-

хоўнага Савета Беларускай ССР, развіцці эканомікі і культуры рэспублікі, сацыялістычным спаброўніцтвам за датэрміновае выкананне планаў дзесятай пяцігодкі. У. Кручак азнаёміў савецкіх таварышаў з работай сейма. Ён адзначыў, што польскі народ высока цэніць дружбу з Савецкім Саюзам.

Госці наведвалі Мінскі трактарны завод, дзе былі сустрэты хлебам-соллю і кветкамі. Яны агледзелі вытворчасць і заводскі музей, гутарылі з рабочымі і спецыялістамі. Адбыўся мітынг савецка-польскай дружбы, на якім выступілі гаспадары і госці. У. Кручак даў высокую ацэнку беларускім трактарам, пажадаў калектыву заводу плённай працы.

На другі дзень візіту адбылася сустрэча дэлегацыі з кандыдатам у члены Палітбюро ЦК КПСС, першым сакратаром ЦК КПБ П. Машэравым. Ён гарача вітаў гас-

цей, пажадаў ім і ўсяму польскаму народу новых дасягненняў у стваральнай працы, шчасця ў жыцці. У. Кручак падзякаваў за цёплыя пачуцці дружбы да польскага народа, брацкі прыём, аказаны дэлегацыі.

Польская дэлегацыя зрабіла паездку ў калгас «Новы быт» Мінскага раёна. Госці пабывалі на палях, агледзелі новы пасёлак, культурна-бытавы ўстанавы. Потым яны пабывалі на ВДНГ БССР і ў Музеі гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, дзе агледзелі рэліквіі ратнага подзвігу савецкага народа, дакументы і матэрыялы, якія расказваюць аб савецка-польскім баявым брацтве, удзеле польскіх грамадзян у партызанскім руху на тэрыторыі Беларусі.

Прэзідыум Вярхоўнага Савета БССР наладзіў снеданне ў гонар дэлегацыі сейма Польскай Народнай Рэспублікі.

МІНЧАНЕ ВІТАЮЦЬ ПАЛЕСЦІНЦАЎ

У Мінску пабывала дэлегацыя прадстаўнікоў палесцінскай грамадскасці з акупіраванага Ізраілем заходняга берага ракі Іардан.

Гасцей прыняў старшыня прэзідыума праўлення Беларускага таварыства дружбы і культурнай сувязі з зарубежнымі краінамі В. Смірноў. Ён раскажаў ім аб рэспубліцы і ад імя Беларускай грамадскасці выказаў салі-

дарнасць са справядлівай барацьбой арабскага народа Палесціны і пажадаў хутэйшага ажыццяўлення яго законных нацыянальных правоў.

Мэр горада Рамалах Керым Халаф высока ацаніў гэту салідарнасць і раскажаў аб становішчы на акупіраваных тэрыторыях і барацьбе палесцінцаў за свае правы. Члены дэлегацыі Баргуді Башыра,

Мухамед Мільхем, Джаміль Мусліх выказалі ўпэўненасць у тым, што народ Палесціны адстаіць свае правы на дзяржаўную незалежнасць і даб'ецца справядлівага міру на Блізкім Усходзе.

Прадстаўнікі палесцінскай грамадскасці наведвалі Мінскі маторны завод, Музей гісторыі Вялікай Айчыннай вайны, калгас імя Кірава Слуцкага раёна.

I Saw Byelorussia

"You say you're from Prague? In that case we'll give you a room on the top floor. You can see the whole city from there."

A few minutes later I stood at the window of my room in the Yubileinaya Hotel looking down at the snow-covered streets of Minsk, along which snow removal machines were moving. There were a bus stop and a taxi rank nearby. Volga cars drove up to the hotel entrance one after another, like so many beads. Almost immediately, they drove off in different directions. I leaned out of the window to take a picture of the Sports Palace. But all I could see from where I stood was the glass wall of the swimming pool and children in the water, and also some ice skaters on the rink in front of the indoor arena.

"An attractive place, isn't it?" said Larisa Volonters, my Intourist guide. "We can go over and look inside the Sports Palace after lunch if you want to."

"I'd like to see the city first."

"If you're interested in historical monuments I'm afraid you're in for a disappointment," she said. "Minsk was founded more than 900 years ago but it's a very young city."

Opening the small briefcase she had been carrying when she met me at the airport, Larisa took out a bunch of cardboard rectangles with time-yellowed photographs pasted on them. Handling them carefully, like precious relics, she held them out to me.

"This is where we, or rather my parents, used to live. This building in flames is a 12th-century church. The nazis burned it to the ground. And in this picture..." Larisa said in a voice choked with emotion.

Some of the photographs had been found in nazi archives and some were taken by an amateur photographer from a partisan unit. They showed burning houses, overturned trams, ruins of buildings, hundreds of women and children, their hands bound, being led to their death.

"Minsk never surrendered, not even when the nazis razed it to the ground," Larisa continued. Byelorussia, which the nazi army invaded, did not surrender either. It was called a republic of partisans. During the nazi occupation, partisans controlled more than half of the republic's area. The Soviet system, with its state bodies, collective farms and state farms, con-

tinued to function behind the lines of the nazi Centre Army Group of picked troops. That explains why the nazis took such brutal reprisals against Byelorussians. They demolished 209 Byelorussian towns and 9,200 villages and hamlets. One in every four inhabitants of our republic was killed during the Great Patriotic War of 1941-1945."

Minsk lay in ruins when the nazis were expelled from it. At first it was decided to build a new city somewhere else so as not to waste time and resources on restoring the ruins. But when the people of Minsk returned from the forests they declared that the city should stand where it had stood so many centuries. The entire Soviet people helped to rebuild Minsk. The Ukraine supplied grain, the Baltic republics sent machinery and equipment for factories, and so on. The plans of a new city, with a Victory Square in the centre, were drawn up. Today an obelisk to the Soviet Army soldiers and partisans who gave their lives to liberate Byelorussia stands on that square.

While sightseeing in Minsk I paid special attention to the new districts. Here I saw a children's railway, sports complexes, a big children's recreation centre and a children's theatre. I asked the driver to stop in front of a day-care centre, and we went inside. It has three two-storey buildings standing in a garden. Each of the 12 groups of children has its own cloakroom, with electric driers for clothing and footwear, playrooms, bedroom and bathroom. On each floor there are a methods room and a study aids room, where the older children get pre-school training. Each building has a piano for the music classes, a gym, a swimming pool, a first-aid room and a kitchen. For the tiny tots there are a sand-box, games, a winter garden with a small rink and wall-bars. It was clear that the mothers did not have to worry at all about their children.

The grounds are attractively laid out. There are tiny ponds, streams with wooden bridges over them, and steps among the trees. Each district of Minsk has similar day-care centres.

One day I made a trip out of town. On the 54th kilometre of the highway from Minsk we turned off to the right. A sign with letters of grey stone two metres high said: "Khatyn". After about five kilometres along a winding road lined by pine trees and attractive white

birches we heard the alarming and stirring pealing of bells above the sad memorial village of Khatyn.

Before the war this village was part of the Red Dawn Collective Farm. Its people grew excellent flax and grain and led a happy life. On March 22, 1943, a nazi punitive unit surrounded the village. They drove all the inhabitants — old men, women and children — into a shed and burned them alive. They shot down everyone who, a living torch, ran out of the flames. One hundred and forty-nine people, 76 of them children, met their death in that common grave.

Today the site of each of Khatyn's houses is indicated by a concrete slab and a symbolic stove with a bronze bell on it. There are 26 bells among the white birch trees. The pealing of the bells serves as a reminder of the war dead.

The figure of an old man rose out of the ashes. He seemed to be walking slowly and heavily, on bare feet, towards us. In his outstretched arms he carried his dead son. A charred old man and a charred boy. That monument stands at the entrance to the memorial erected by Byelorussians. It repeats, as it were, words written by that fine Czech journalist Julius Fucik, who died in a nazi dungeon: "People, be vigilant!"

ADOLF CUBA, Prague, Czechoslovakia

Minsk today. Photo by I. Sidorenko

WHAT? ● HOW? ● WHY?

FAMILY PROTECTION

The United Nations has proclaimed 1979 the International Year of the Child. And when you talk about children, you have to begin with the family. In the Soviet Union, as the 1977 Constitution stipulates, the family is an institution protected by the state. Article 53 reads: "Marriage is based on the free consent of the woman and the man; the spouses are completely equal in their family relations. The state helps the family by providing and developing a broad system of child-care institutions, by organizing and improving communal services and public catering, by paying grants on the birth of a child, by providing children's allowances and benefits for large families, and other forms of family allowances and assistance". To see how this article of the Constitution, which has no parallel in the constitutions of capitalist countries, is implemented, we invite you to read on.

LET'S take a working-class or a middle-class family in the West. Suppose the marriage breaks down and the husband leaves. Even if it is a rather well-to-do family, it is a tremendous burden on single mother to bring up and educate the children alone. Going to work is one way out, but jobs are hard to find, even for a man.

Here, the picture is a lot different. Should the husband leave — and, unfortunately, it isn't all that rare — a woman may feel hurt, but, most important, she is not left without means of livelihood, whatever her general standard of living. Most Soviet married women don't stay at home, but have a skill which they know well and can use, and no matter what happens they can earn enough to bring up their children (of course, if the children are small, the man has to contribute financially).

A working woman with her own income marries because she loves the man and knows that he loves her. If she finds that the feeling is gone, the marriage isn't working and the attempts to patch it up are going nowhere, she has the right to file for a divorce. "When it gave the woman matrimonial equality up to the right of filing for a divorce," wrote the Mexican magazine *Tiempo*, "the Soviet state freed her from humiliating male patronage and, unlike bourgeois society, recognized her full legal competence."

The court has the right to postpone a decision and set a period of six months for the spouses to arrive at a reconciliation. A marriage is legally dissolved only when the court is satisfied that it is impossible to reconcile the spouses and preserve the family. Some divorce cases

(for example, when there are no children) are settled at a registration office, without court intervention.

The care which the Soviet socialist state shows for the family can best be seen by the material assistance it provides to parents for bringing up their children. Here are several facts and figures.

Approximately 13,000,000 children go to creches and nursery schools. Besides this, there are seasonal creches and nursery schools organized in rural areas that look after about 2,000,000 tots. The state covers 80 per cent of the costs.

There are about 10,000,000 pupils at boarding schools and the so-called prolonged-day groups in ordinary schools where junior-formers get their meals and recreation after classes and do their homework under teachers' supervision.

Approximately 11,000,000 children go to Young Pioneer camps during summer and winter holidays, and the costs are covered largely by the trade unions.

Families with more than two children receive family allowances from the state. Single mothers receive allowances even with one child.

Let us take an ordinary family with two children, the mother being a factory worker, the father working somewhere else. How could the mother continue working were creches or nursery schools not accessible, or if the schools did not have prolonged-day groups? How could she and her husband be able to go to a holiday home or on a tourist excursion if they couldn't send their children to summer camp while they were away? Let's not really look at the financial aspect, only say that were it not for state subsidies and benefits, the family would have a hard time paying for everything.

But to continue with our family. At the factory the woman worker, like her husband, can always have a quick lunch at a moderate price at the canteen — important for both the family budget and the time element, because the balance of the lunch break can be used for shopping at the factory semicooked products store. The same reason is behind the growing number of what we call "tenants' kitchens" where both semi-cooked food and inexpensive hot take-home meals are available. There are more and more laundries, dry cleaners, service bureaus and dress makers in the residential areas. The service industry here is still a long way from what it should be and is being correctly taken to task for its shortcomings. But the state is spending a great deal to develop this sector to relieve people of the drudgery of housekeeping. This is part of the social policy of the Soviet state, and as our country becomes richer it spends more on the service industry.

Soviet people are accustomed to the fact that the state makes sure that the family gets all the attention it needs.

BYELORUSSIAN POETRY

Today we start presenting to the readers of the English Page Byelorussian poets and their verses. We hope the acquaintance of Byelorussian poetry will be interesting and instructive.

PYATRUS BROUKA is a People's Poet of Byelorussia. He was born in 1905, in the village of Putilkovich, in the Vitebsk province. He was one of the first Komsomols, and an activist in the movement. He worked for the newspaper *Red Banner*, on whose pages his first verses appeared. He graduated from the literary and linguistic department of the Byelorussian State University. He was the chief editor of the oldest literary journal, *The Flame*. When the Great Patriotic War began, he volunteered for the ranks of the Soviet Army. He collaborated with the editorial board of the front-line paper *For the Soviet Motherland*, and later with the partisan press. After the war, he again edited *The Flame*, and was then chairman of the Board of the Byelorussian Writers' Union. At the present time he is chief editor of the *Byelorussian Soviet Encyclopaedia*.

He is a member of the Central Committee of the Communist Party of Byelorussia, deputy to the Supreme Soviet of the USSR, Member of the Byelorussian Academy of Sciences, and a member of the Presidium of the Board of the USSR and BSSR Writers' Unions. He has been awarded the Lenin Prize, is twice laureate of the USSR State Prize, and laureate of the Yanka Kupala Literary Prize.

Pyatrus Brouka.

The roads to the front,
And the years' stormy threat...
The fear and the want,
We can never forget.

The smoke's acrid lash,
The hail of hot steel.
And death 'neath each bush,
And death on each hill.

We did not fear death.
The dark road of toil
Left its mark on our heart,
Like a tank on the soil.

Bleeding feet bore the brunt,
But no halt by the birch.
The roads to the front,
Soldier's boots on the march.

Sweat and baccy-smell harsh
On the field footpath borne,
On the tracks through the
marsh,

In the thickets, the thorn.

Winds whip, and rains roar,
The sun scorches high.
Kilometres of war

Are not easy put by!
Our losses we'd count —
Our brothers, our men.
The roads to the front,
They remember them.

Bare-headed, no sound, —
The volley broke.
O'er the common mound
The whispering oak.

Our helmets knew well —
They were pierced more than
once —

How we sped to our goal —
How revenge goaded us.

We were single in aim
Kept the oath that we swore.
We marched into Berlin,
We were quits with war.

САВЕЦКАЕ ТЭЛЕБАЧАННЕ: АДПАЧЫНАК І НАВУЧАННЕ

Тэлевізійныя суткі ў СССР — гэта больш як дзве тысячы гадзін. Такая немалая лічба складаецца з перадач, што вядуцца як Цэнтральным (Маскоўскім) тэлебачаннем, так і шматлікімі мясцовымі студыямі. Кожны са 180 мільёнаў глядачоў (а такая прыкладна тэлеаўдыторыя ў СССР) мае магчымасць выбраць з вялікай колькасці праграм найбольш патрэбную для яго: так, толькі першы (агульнанацыянальны) канал трансліруе больш як 130 пастаянных цыклаў, якія рыхтуюць 11 рэдакцый Цэнтральнага тэлебачання.

ЯК НА САВЕЦКІМ ТБ РАЗУМЕЮЦЬ ЗАБАЎНАСЦЬ?

Ёсць руская прыказка: «Делу — время, потехе — час». Практыка савецкага мастацкага тэлебачання крыху змяніла падобныя судносіны.

Але тут узнікае пытанне: што ж сёння разумеюць пад словам «пацеха»?

Пад забаўнасцю звычайна маюць на ўвазе адыход ад сур'ёзнай штодзённай справы. Гэта можа быць усё: ад наведання футбольных матчаў да чытання дэтэктыўнай літаратуры. Кажучы навуковай мовай, забаўнасць — гэта душэўная і эмацыянальная разрадка нервовага, інтэлектуальнага і фізічнага напружання, звязаных з тым або іншым відам працы.

«ПАЦЕХА» ЧАСТКОВА І СПРАВА

Забава ў так званых забаўных праграмах савецкага тэлебачання далёка не адзіная мэта. У іх прысутнічаюць і іншыя, як гавораць сацыёлагі, устаноўкі: асветніцкія, публіцыстычныя або эстэтычныя. Аб тым, як яны пераплятаюцца, робячы перадачу багацейшай, больш даступнай успрыняццю глядача, можна прасачыць на прыкладзе праграмы «А ну, дзяўчаты!».

Яна была задумана як перадача, што папулярнызуе прафесію, — у форме, па магчымасці, захапляльнай. Дзяўчаты з ліку лепшых прадстаўніц свайго «цеха» па ходу перадачы саборнічалі ў валоданні прафесійнымі навыкамі і заадно дэманстравалі свае сціплыя мастацкія здольнасці. Удзельніцам прапанавалася, напрыклад, што-небудзь намаляваць або выканаць модны таяец. Паступова гэты бок конкурсу стаў больш значным у перадачы. Тэматыка конкурсаў расшырылася, удзельніцы адказвалі на пытанні, якія датычаць класічнай і «лёгкай» музыкі, гісторыі, кіно, літаратуры і інш.

І сёння можна канстатаваць, што конкурсная, забаўная форма, значэнне якой спачатку заключалася толькі ў стымуляванні цікавасці глядача да сацыяльна значнай праблемы (прафесійная арыентацыя моладзі), зрабіла грамадска важную тэму на рэдкасць «выйгрышной» з пункту гледжання тэлевізійнага відовішча. А гэта, згадзіцеся, зусім не дробязь. Маладыя людзі (а яны, як вядома, складаюць большасць тэлеаўдыторыі), глядзячы на экран, дзе дэманструецца праграма «А ну, дзяўчаты!», бацьчы не сумную дэманстрацыю прафесійных навыкаў, скажам, тэлеграфісты або

прадаўшчыцы. Маладыя гледзчы знаёмяцца са сваімі рэвельцыямі — абаяльнымі, інтэлігентнымі, якія валодаюць не толькі высокай прафесійнай, але і агульнай культурай. І нарэшце, гераіні праграмы — гэта прыгожыя або, прынамсі, сімпатычныя дзяўчаты...

СУР'ЕЗНЫЯ ПРАБЛЕМЫ ВЯСЕЛАЙ ЗАБАЎНАСЦІ

Практыкі савецкага тэлебачання імкнуцца да таго, каб забаўнасць як форма не падмяняла сабой мэту, ператвараючы тым самым праграму з сур'ёзнымі задачамі ў пустое баўленне часу. Але пытанне гэта не такое простае.

Так, конкурс палітычнай песні, які трансліруецца тэлебачаннем з чарнаморскага горада Сочи, быў спачатку копіяй слаўтага эстраднага конкурсу ў польскім горадзе Сопаче: тыя ж прыгажосці і элігантна-курортная святлонасць у афармленні і арганізацыі тэлеперадачы. Але неўзабаве высветлілася, што змест конкурсу прыходзіць у яўную супярэчнасць са стыхіяй эстраднага шоу. Патрэбна была іншая, больш сур'ёзная форма самой праграмы. Гэта не значыць, што забаўныя элементы (яркая відывішчасць, энергічны рытм музычных паўз, відэамантаж і г. д.) былі зусім выключаны. Не, але яны занялі другараднае становішча ў адносінах да асноўнай мэты праграмы — выяўленне сацыяльнага гучання песень.

Або іншы прыклад арганічнага спалучэння розных элементаў у адной перадачы. Тэлевізійнае кафэ «Блакітны агеньчык» надзвычай папулярнае ў глядачоў. Гэта перадача ідзе ў дні ўсенародных свят, і ў «залу» (а працей — у студыю) «Блакітнага агеньчыка» запрашаюцца не толькі «зоркі» мастацтва, але і перадавікі вытворчасці, дзеячы навукі, касманаўты... Эстрадныя нумары перамяжоўваюцца з кароткімі выступленнямі гасцей — людзей, чый аўтарытэт у сацыялістычным грамадстве несумненны.

Дык вось, цікава, як ва ўмовах гэтай, увогуле, забаўнай праграмы трансфарміруецца публіцыстычны матэрыял. Відавочна, што запрошаны на «Агеньчык», скажам, касманаўт не стане займаць увагу глядачоў якімі-небудзь сур'ёзнымі эпізодамі свайго полёту, а хутчэй за ўсё раскажа цікавы выпадак з нялёгкай «касмічнай адысеі». Такім чынам, ён падтрымае мажорны настрой прысутных, не перашкаджаючы ў той жа час выкананню сацыяльнай звышзадачы «Блакітнага агеньчыка».

Савецкае тэлебачанне не стаіць на месцы і, па сутнасці, сёння ў яго практыцы мастацкія перадачы без элементаў забаўнасці такія ж рэдкія, як праграмы выключна забаўныя. Жанравая сістэма савецкіх тэлевізійных праграм імкнецца да ўсё больш шырокага разгалінавання. І, як пацвярджае вопыт, у гэтым залог іх эфектыўнасці.

Юрый БАГАМОЛАЎ,
кандыдат
мастацтвазнаўства.

СТУДЭНЦКІ ЗАЯЎЛЯЕ АБ САБЕ

Студэнткі тэатр Гродзенскага ўніверсітэта «Глобус» дэбютаваў спектаклем «Дурніца» Лопэ дэ Вэга, пастаўленым заслужанай артысткай БССР Н. Караткевіч.

Другой прэм'ерай была «Вестсайдская гісторыя» амерыканскага драматурга А. Лорэнца. Цяпер маладыя акцёры рыхтуюць трэцюю прэм'еру.

ПРЭМ'ЕРЫ, ВЫСТАЎКІ, СУСТРЭЧЫ

З поспехам выступілі ў Мінску артысты з Вялікабрытаніі Берыл Хол і Ян Гары. Гасці выконвалі фрагменты з мюзіклаў, гумарыстычныя песні-сцэнікі, народныя англійскія, шатландскія, ірландскія, амерыканскія і рускія песні. **НА ЗДЫМКУ:** выступаюць артысты з Вялікабрытаніі.

ЗБОР ТВОРАЎ ЯНКІ БРЫЛЯ

Выдавецтва «Мастацкая літаратура» выпусціла першы том пяцітомнага збору твораў вядомага беларускага пісьменніка Янкі Брыля. У кнігу ўвайшлі апавяданні, напісаныя ў 1937—1975 гадах.

Аўтар прадмовы «Праз гады і творы» — Алесь Адамовіч.

У параўнанні з папярэднім зборам твораў Я. Брыля ў чатырох тамах (1967—1968) гэтак выданне значна дапоўнена.

ГОСЦІ З ІСПАНІІ

Мінск наведаў іспанскі пісьменнік Рамон Хіль Навалес, які знаходзіцца ў СССР па запрашэнню маскоўскага выдавецтва «Прогресс» і збірае матэрыял для кнігі пра нашу краіну. Гасць быў прыняты сакратаром праўлення Саюза пісьменнікаў БССР Анатолемам Вярцінскім, а таксама ўзяў інтэр'ю для кнігі ў паэты Яўгеніі Янішчыц.

НА СЦЭНЕ — «НЁМАНЦЫ»

Гэты самадзейны ансамбль народных музычных інструментаў створаны пры школе-інтэр-

наце вёскі Пясочнае Капыльскага раёна, там, дзе блэр свой пачатак рака Нёман. Таму і ансамбль назваў «Нёманцы».

Калектыў папулярны не толькі ў сваім Капыльскім раёне. На занальным аглядзе самадзейных калектываў мастацкай самадзейнасці ў Салігорску, а таксама на заключным абласным аглядзе ў Мінску ансамбль «Нёманцы» прызнаны адным з лепшых.

ЭКСЛІБРЫСЫ ВАЛЕРЫЁНАСА ЮЦЫСА

У Мінскай кнігарні «Мастацтва» адкрылася выстаўка кніжных знакаў вядомага літоўскага мастака Валерыёнаса Юцыса.

Асноўнае месца ў экспазіцыі займаюць экслібрысы, выкананыя ў тэхніцы лінарыта, якой ён безакарна валодае. Яго экслібрысам уладзіцы своеасаблівы, добры і цёплы гумар, добра развучліва ўжываюцца.

Значная частка экслібрысаў В. Юцыса прысвечана роднаму Вільнюсу. На лінолеум пераносяцца куточки Вільнюса, якія ўпадабаў мастак, фрагменты панарамы горада — усё тое, што кожны дзень бачыць вока, што хваляе сэрца.

Творчасці Валерыёнаса Юцыса прысвяціў сваё пасяджэнне Беларускі клуб экслібрыстаў.

Беларускае тэлебачанне пачало работу над музычным спектаклем «Пінская шляхта» па матывах аднайменнай п'есы В. Дуніна-Марцінкевіча. Аўтар сцэнарыя С. Клімковіч, музыку напісаў кампазітар А. Мдзівані.

НА ЗДЫМКУ: на здымачнай пляцоўцы перад іспісам адной са сцэн. Пан Куторга — акцёр Э. ГАРАЧЫ, рэжысёр-пастаноўшчык Г. НІКАЛАЕУ, пан Пратасавіцкі — акцёр Я. ЛЯОНЦЕУ.

МАЛЕНЬКІЯ ЭНЦЫКЛАПЕДЫІ

Выпуск серыі невялікіх кніг пад агульнай рубрыкай «Энцыклапедычная бібліятэка «Беларусь» пачала галоўная рэдакцыя Беларускай Савецкай Энцыклапедыі. Кожная з іх мае закончаны цыкл разнастайных матэрыялаў па адным або некалькіх сумежных пытаннях. Іх аўтары — вучоныя навуковых устаноў Акадэміі навук БССР, універсітэтаў, галіновых навукова-даследчых інстытутаў і буйнейшыя спецыялісты той або іншай галіны навукі. Новае выданне, якое рыхтуецца на грамадскіх асновах, будзе выходзіць два разы ў год. Падобная выдавецкая аператыўнасць дазволіць знаёміць чыта-

чоў з навейшымі тэматычнымі дадзенымі па прыродзе, гісторыі, матэрыяльнай і духоўнай культуры Беларусі.

Два першыя выпускі энцыклапедычнай бібліятэкі прызначаны для шматлікай арміі аматараў прыроды, турыстаў, педагогаў. Яны знаёмяць з жывёльным і раслінным светам рэспублікі.

Праграм серыі стала трэцяя кніга «Археалогія, нумізматыка і геральдыка Беларусі». У гэтым выпуску дадзена разгорнутая характарыстыка самых важных археалагічных эпох тэрыторыі — каменнага, бронзавага і жалезнага вякоў. Звыш 200 артыкулаў маюць звесткі

аб археалагічных помніках. Частка артыкулаў уводзіць у свет знаходак — унікальных і цінных манетных скарбаў, прысвечана старажытным і сучасным грашовым адзінкам. Вучоныя знаёмяць з гербамі беларускіх гарадоў, зробленымі на аснове старых дакументаў.

Складзены план іншых тэматычных выданняў серыі «Энцыклапедычная бібліятэка «Беларусь» — аж да 1985 года. Выйдуць кнігі «Архітэктура Беларусі», «Геалогія і карысныя выкапні Беларусі», «Гарады і населеныя пункты БССР», «Прамысловасць БССР», «Сельская гаспадарка Беларусі» і іншыя.

С. РАТГАУЗ.

ЗАВОДСКІ ПАЛАЦ КУЛЬТУРЫ: ГІСТОРЫЯ, СТАТЫСТЫКА, ФАКТЫ

АБ'ЯЎЛЯЕ НАБОР...

Кожную восень у мінскіх газетах з'яўляюцца аб'явы, якія пачынаюцца аднолькава: «Палац культуры Мінскага трактарнага заводу аб'яўляе набор...» А потым ідзе шэраг назваў гурткоў мастацкай самадзейнасці, факультэтаў народных універсітэтаў, клубаў па інтарэсах, розных аматарскіх аб'яднанняў. Усе яны карыстаюцца папулярнасцю ў жыхароў беларускай сталіцы, асабліва ў трактаразаводцаў.

З ПРАФЕСІЙНЫМ МАЙСТЭРСТВАМ

Многія калектывы мастацкай самадзейнасці пры Палацы культуры носяць ганаровае

званне народных. Гэта значыць, што тая непагасная іскрынка любві да мастацтва, што жыве ў душах людзей, разгарэлася ў буйное полымя сапраўднай творчасці. Высокі прафесіяналізм вызначае, напрыклад, выступленні народнага ансамбля танца «Лявоніха». З майстэрствам яго ўдзельнікаў ужо знаёмы глядзчы нашай краіны, Польшчы, Балгарыі, Партугаліі.

Шмат таленавітых людзей аб'яднана і ў народнай кінастудыі «Трактар». Яна існуе больш як 15 гадоў. Адзін з дакументальных фільмаў у кінатраграме, прысвечанай 60-годдзю Савецкай Беларусі, што дэманстравалася на Выстаўцы

дасягненняў народнай гаспадаркі, здымалі члены аматарскай кінастудыі. Цікавая служба «Бюджэт аднаго заўкома». Яна знаёміць глядачоў з тым, як ідзе размеркаванне грашовых сродкаў прафсаюзнага камітэта Мінскага трактарнага заводу. Аўтары прапануюць зазірнуць разам з імі на стадыён «Трактар», у заводскую сталовую, дзіцячы сад. Заканчваецца фільм фрагментамі з канцэрта мастацкай самадзейнасці ў зоне адпачынку трактарабудуўнікоў на вадасховішчы Вяча, што пад Мінскам.

Не адну сотню спектакляў даў старэйшы з калектываў Палаца культуры — народны тэ-

ВЕЧНАЯ РАДАСЦЬ ЖЫЦЦЯ

Бываюць жа такія хвіліны надзвычайнага душэўнага ўзрушэння! Азірнеш на наўкола —

І так захопіць дзіўная чуліваасць,

Што ўсё на свеце хочацца абняць,

Да сэрца ўсё прылашчыць беражліва.

І як тут не зразумець сённяшняга лірычнага героя Янкi Сіпакова, калі ўсё тое, што перажывае ён, блізкае і тваёй душы, калі і сам ты бываеш гэтаксама ўлюбёны ва ўсё зямное, хочаш аблашчыць і прыгрэць яго. Гэтая «ўсёлюбнасць» — не ад сентыментальнасці. Яна ідзе з глыбін душы, яна, як жыццёвая праграма, што выпрацавана аднойчы і назаўсёды.

Не ведаю, што робіцца са мной:

Ад дабрата я плачу чалавечай —

Заўсёды плачу ад спагяды нечай —

Не ведаю, што робіцца са мной!

А крыўда не ўгінае мае плечы,

Не нікну перад подласцю самоў...

Не ведаю, што робіцца са мной —

Ад дабрата я плачу чалавечай.

Чалавечнасць сіпакоўскага героя — той здаровы ўнутраны гуманізм, аптымізм самоў душы, якія звычайна сведчаць аб багатым маральным патэнцыяле асобы, аб яе здольнасці з аднолькавай увагай ставіцца і да лёсу блізкага табе чалавека, і да лёсу ўсяго грамадства, нават больш таго — лёсу чалавецтва, зямлі. І гэта — не часовы прыліў даброты, што нахлыне нечакана, калі чуліваасць, як стан, апраўдваецца канкрэтнымі абставінамі быцця, а душэўнае пастаянства, калі хочаце, нават пастаянства сацыяльнага бачання свету ў яго разнастайных правах. Вечнае выяўленне радасці жыцця таксама.

У гэтым асабліва добра пераконваешся, калі перачытваеш аднатомнік выбранай паэзіі Я. Сіпакова «Вочы ў вочы», у якім сабрана ўсё лепшае, што напісана на працягу дваццаці гадоў напружанай творчай працы. (Хочацца напамініць, што лаўрэат Дзяржаўнай прэміі БССР Я. Сіпакоў добра вядомы і як таленавіты нарысіст, празаік, а таксама перакладчык, які, дарэчы, летась пераклаў на беларускую мову шэдэўр сусветнай паэзіі — кнігу «Лісце травы» У. Уйтмена).

Назва зборніка — невыпадковая. Вочы ў вочы з часам, эпохай, з родным народам, з таварышамі, з каханай вядзе гаворку паэт, скіроўваючы ўвагу на тое, што не можа не хваляваць, прымушае да засяроджанага роздуму. Любоў да Бацькаўшчыны і вернасць роднаму краю, замілаванасць яго прыродаў і трывога аб заўтрашнім дні планеты, узаемаадносіны бацькоў і дзяцей і прага да пастаяннага душэўнага ачышчэння, любоў да чалавека ўвогуле і каханне да той, з кім выпала дзяліць жыццёвыя радасці і нягоды доўгія гады, — усё гэта тэмы вершаў паэта.

Зайздросчы тым, хто прачытаў сіпакоўскі верш «Недасланы ліст да маці» ў час яго напісання, недзе ў канцы п'ятдзясяты гадоў. І сёння ён, вядома, хвалюе сваёй надзвычайнай шчырасцю і непасрэднасцю, у якой адначасна зліліся і боль, і радасць, і смутак, і трывога. Тады ж гэта было само жыццё. Бо верш напачатку чыталі гэтакія ж бяззусыя юнакі, які і сам аўтар, чыталі і зноў вярталіся ў вайну і ўспаміналі сваіх маці:

Пішуць хлопцы лісты дадому —

Радасць светлая ля іх карагодзіць!

Я таксама пішу,

Хоць і знаю:

Письмы, мама, мае не даходзяць,

Письмы, мама, дарог не знаходзяць

Туды, да цябе...

Пакаленне Я. Сіпакова — гэта пакаленне Р. Барадуліна, Г. Бураўкіна, А. Вярцінскага, С. Гаўрусёва, Н. Гілевіча, Г. Кляўко, Ю. Свіркі і іншых беларускіх паэтаў, якіх яшчэ зусім

нядаўна называлі саракагадовымі. У творчасці кожнага з іх шмат свайго, адметнага, але ёсць і агульнае — павышаная ўвага да ваеннага маленства, тая суровая памяць аб ім, якая непадладна часу. Таму і «Недасланы ліст да маці» смела можна ставіць поруч з такімі выдатнымі вершамі, як «Бацьку» Р. Барадуліна, «Бязбацькавічы» Г. Бураўкіна... Ад падобнага суседства ўздзеянне яго яшчэ ўзмоцніцца, бо гэты таленавіты твор, па сутнасці, «напісаны» ўсімі, хто страціў у вайну маці...

У Я. Сіпакова нямала вершаў пра лес. Напісаныя ў розныя гады і, вядома, з рознай нагоды, творы гэтыя прыкметна адрозніваюцца адзін ад аднаго. Больш раннія — лірычна-ўзнёслыя, у іх — замілаванне прыродай, захопленне яе некранутай чысцінёй, і яно выходзіць на першы план. У пазнейшых (тут хочацца прыгадаць кнігу «У поўдзень, да вады») — ужо не проста замілаванне, але і імкненне іншых далучыць да гэтай прыгажосці, даць мажлівасць ім адчуць тое, што перажывае сам лірычны герой. Дабрата сэрца тут пераходзіць у адкрытасць споведзі: «Давайце адзначайце дні нараджэння дрэвам! Збяромся ў лес, пасядзем сярод іх і, адкашляўшыся ў кулак — ад хвалявання! — пачнём прамовы юбілейныя казачы...»

Пра паэзію Я. Сіпакова можна гаворыць шмат, але рана ці позна гаворка гэтая звязецца да «Веча славянскіх балад» (кніга гэтая, дарэчы, была адзначана Дзяржаўнай прэміяй БССР, таму і ўвайшла цалкам у аднатомнік выбранага). «Веча» — з'ява унікальная не толькі ў беларускай, але і ва ўсёй савецкай паэзіі, яна — яскравае пацвярджэнне таму, што таленту Я. Сіпакова па сілах вырашэнне вельмі значных задач сацыяльна-грамадзянскага і эмацыянальна-маральнага плану. Здольнасць «мысліць кнігамі» (Я. Шпакоўскі) дала тут магчымасць вельмі дакладна і ёмка скандэнсаваць у рамках, прапанаваных мажлівасцямі жанру, вопыт славянскіх народаў на працягу многіх стагоддзяў, вылучаючы з іх жыцця тое найбольш важнае, што, з аднаго боку, гаворыць аб нацыянальных традыцыях, духу, звычках, а з другога — набывае элементы агульначалавечай значнасці.

Да кнігі гэтай паэт ішоў паступова, не спяшаючыся, ужо ў папярэдніх сваіх зборніках, звяртаючыся да мінулага, узнаўляючы гістарычны падзеі. Набыты вопыт, а таксама глыбокая эрудыцыя, пісьменніцкая культура аўтара і дазволілі яму стварыць цэласны мастацкі твор, пасабныя раздзелы якога існуюць не ізалювана, а дапаўняюць адзін аднаго, і гаворка, якая пацянаецца рускай баладай «Дасвеце» ў дваццатым стагоддзі, паступова вядзе ў сівую мінуўшчыну, становячыся ўсё больш страснай, публіцыстычнай.

Тонкасць псіхалагічнага аналізу, выразнасць паэтычных малюнкаў, умненне дакладна абгульняць і тыпізаваць жыццёвыя з'явы і падзеі — усё гэта вынік таго, што талент Я. Сіпакова ўзняўся на такую вышыню, з якой выразна бачацца не толькі дэягледы роднага народа, але і акрэсліваецца тое, чым жылі і жыўць нашы браты — славяне ў іншых краінах.

Кнігу выбраных твораў цудоўна завяршае вянок санетаў «Жанчына». Ён — бы падагульненне гаворкі, якую вядзе Я. Сіпакоў з чытачом вось ужо дваццаць гадоў. Пра час і чалавека, пра зямлю і зямлян піша ён хораша, светла, натхнёна. І як кожны сапраўдны паэт, лепшыя радкі свае прысвячае жанчыне-маці, сяброўцы, каханай. У іх дабрата лірычнага героя яшчэ больш адчувальна. Ён чалавек — і гэтым сказана, па сутнасці, усё, ён кахае — значыць жыве, ён верыць у чысціню чалавечых пачуццяў, а гэта вельмі і вельмі важна ў жыцці.

Алесь МАРЦІНОВІЧ.

У Маскоўскім тэатры драмы і камедыі на Таганцы з поспехам ідзе спектакль «Скрыжаванне» па аповесцях «Сотнікаў» і «Круглянскі мост» беларускага пісьменніка, лаўрэата Дзяржаўных прэмій СССР і БССР Васіля Быкава.

НА ЗДЫМКАХ: сцэны са спектакля.

Фота А. ДЗМІТРЬЕВА.

КІНО ДЛЯ ДЗЯЦЕЙ

Пасля доўгага перапынку зноў з'явіліся афішы кінатэатра «Піянер». Адкрыты пасля капітальнага рамонту, ён гасцінна сустракае сваіх глядачоў.

Што тут змянілася?

Перш за ўсё іншымі, вельмі зручнымі для малых сталі білетныя касы. Больш светлымі, рацыянальна абсталяванымі — фая, глядзельная зала, буфет. У зале — падвясная столь, так што яркае святло ўваходзіць сюды нібы па прыступках — мякка.

Праект абнаўлення кінатэатра быў распрацаваны супрацоўнікамі інстытута «Белжылпраект». У рабоце прымаў удзел і Мінскі мастацка-вытворчы камбінат.

— «Піянер» — кінатэатр для дзяцей, — гаворыць яго дырэктар Зоя Кулікава, — а гэта значыць, што тут усё павінна быць асаблівым. Апрача дэманстрацыі новых фільмаў, у нас прадугледжана работа кінаклуба «Марозка» для дзяцей малодшага школьнага ўзросту, кінафестываль «Мультфільм-1978», парад гумарыстычных часопісаў «Ералаш». У кінатэатры юныя глядачы будуць сустракацца з кінарэжысёрамі, акцёрамі, пісьменнікамі. Хлопчыкі і дзяўчынкі змогуць даведацца, як робяцца іх любімыя «мульцікі», хто такі рэжысёр і ці цяжка быць артыстам...

Ёсць у «Піянеры» педагог, масавік. Ім даручана правядзенне ранішнікаў, віктарын, масавых гульняў, атракцыёнаў.

Школьнікі, якія прыходзяць сюды на ранішнікі, наўрад ці падазраюць, колькі працы ўкладзена дарослым, каб ім, дзецям, было добра і весела.

Але сёння ў школе па-ранейшаму звоніць званок, зноў трэба сядзець за партамі і рабіць урокі, зноў застаецца малавольнага часу. І ўсё ж як не прыйсці сюды, у «Піянер», дзе без перапынку, без канікул ідуць вяселія «мульцікі», новыя казкі? Тут заўсёды рады юным мінчанам.

С. ГЕРАСІМАВА.

«ПАЎЛІНКА» Ў ГРОДЗЕНСКИМ ТЭАТРЫ

Калектыў Гродзенскага абласнога драматычнага тэатра папоўніў свой рэпертуар другім, пасля «Прымакоў», купа-

лаўскім спектаклем. Адбылася прэм'ера камедыі «Паўлінка» ў пастаноўцы галоўнага рэжысёра тэатра У. Караткевіча.

атр. У яго рэпертуары п'есы беларускай, рускай і замежнай драматургіі. Сярод іх ёсць складаныя псіхалагічныя творы. Такія, як, напрыклад, «Страх і адчай у трэцім імперыі» Б. Брэхта. Да юбілею рэспублікі самадзейныя артысты падрыхтавалі прэм'еру — спектакль пра нацыянальнага героя Беларусі Кастуся Каліноўскага па п'есе Е. Міровіча.

Трэба адзначыць, што тэатр заўсёды адчувае таварыскую дапамогу прафесійных дзеячаў мастацтваў. Так, касцюмы і дэкарацыі да спектакля «Кастусь Каліноўскі» выкананы з дапамогай мастака тэатра імя Янкi Купалы Барыса Герлавана. «Купалаўчы» наогул заключылі дагавор з заводам аб супрацоўніцтве — «Саюз мастацтва і працы».

— Сустракаючыся з трактарабудаўнікамі, мы пераканаліся, што рабочыя любяць і разумеюць тэатр, — сказаў на адной з сяброўскіх сустрэч на прадпрыемстве народны артыст СССР Здзіслаў Стома. — Наша творчае супрацоўніцтва неабходна развіваць і далей.

Ганаровае званне народных маюць і два дзіцячыя калектывы: балетная студыя «Раніца» і танцавальны ансамбль «Ляночкі». У цэлым жа больш як тысяча хлопчыкаў і дзяўчынак займаюцца ў гуртках дзіцячай секцыі Палаца культуры, у піянерскіх клубах пры домакіраўніцтвах.

ШЫРЭЙ КРУГ

Добрым сябрам і дарадчыкам стаў Палац культуры для сваіх наведвальнікаў. Кожны знаходзіць тут нешта цікавае для сябе, а галоўнае — аднадумцаў, калег па захопленню. Бывае, што сюды прыходзяць адразу ўсёй сям'ёй: у кіно, на тэатральны спектакль або ў спецыяльна арганізаваныя сямейныя дні адпачынку. Такія дні ўжо сталі добрай традыцыяй на прадпрыемстве. Асабліва радасным быў адзін з іх у канцы верасня, бо прысвячаўся ён працоўнаму святу трактаразаводцаў, якія ў тыя дні да тэрмінова адправілі на палеткі крайні паўтарамільённы трактар. Іграў аркестр, у фая пра-

водзіліся гульні для дзяцей і моладзі. Потым адбыўся вялікі святковы канцэрт, у якім прымалі ўдзел самі героі свята — рабочыя, інжынеры і служачыя Мінскага трактарнага заводу.

Цікавыя сустрэчы, гутаркі чакаюць людзей розных узростаў у клубах па інтарэсах «Сучаснік», «Сяброўкі», «Аматараў бальнага танца», «Для тых, каму за 30», у «Дыскаклубе», аб'яднанні філатэлістаў «Другое прызванне» і іншых.

ПРАЦА ПАТРАБУЕ ВЕДАЎ

У гэтым ужо не трэба нікога пераконваць. Гэта — усім вядома. Жыццё, а разам з ім і вытворчасць імкліва рухаюцца наперад. І вось аднойчы чалавек разумее, што тых ведаў, якімі ён валодае, ужо недастаткова, іх трэба папаўняць. Тады адны паступаюць у вышэйшыя навучальныя ўстановы, другія — у тэхнікумы. Але ёсць і яшчэ адзін варыянт. Кожны можа стаць слухачом народнага ўніверсітэта — агульнада-

ступнай навучальнай установы, якая і прызначана дапамагчы ў дадзеным выпадку. Зараз пры Палацы культуры дзейнічаюць народны ўніверсітэт культуры, які мае факультэты кінамастацтва, музыкі і літаратуры, тэатра; ўніверсітэт «Здароўе» і асабліва папулярны сярод рабочых ўніверсітэт тэхніка-эканамічных ведаў, які свае заняткі праводзіць непасрэдна на прадпрыемстве. Выкладчыкі — лектары таварыства «Веды», спецыялісты народнай гаспадаркі, вучоныя Акадэміі навук БССР, дзеячы мастацтва і культуры — стараюцца данесці да сваіх слухачоў у даступнай форме ўсё новае, што з'яўляецца ў савецкай і замежнай навуцы і культуры.

КРЫХУ СТАТЫСТЫКІ

Палац культуры Мінскага трактарнага заводу быў адкрыты ў 1965 годзе. Сёння кошт самога будынка складае амаль два мільёны рублёў. Ён мае тэатральную залу на 800 месцаў, кінатэатр, лекцыйную залу, музы-зей заводу, 2 залы адпачынку,

2 бібліятэкі — для дзяцей і для дарослых, 21 аўдыторыю для заняткаў гуртоў, секцый, калектываў мастацкай самадзейнасці.

У 1977 годзе на культурна-масавую работу і работу з дзецьмі было адпушчана каля 72 тысяч рублёў. Атрыманы яны за кошт платных мерапрыемстваў і ў асноўным ад кінапракату. На касцюмы і інструменты для мастацкай самадзейнасці грошы выдзеліў прафсаюзны камітэт — больш як 43 тысячы рублёў, амаль на 9 тысяч рублёў было закуплена літаратуры для бібліятэк.

Большасць заняткаў праводзіцца бясплатна. Толькі курсы крою і шыцця і абучэнне ў музычнай студыі павінны аплачвацца самімі навучэнцамі. Але і гэта плата зусім нязначная.

З году ў год павялічваецца колькасць наведвальнікаў заводскага цэнтра культуры. Але кожную восень з'яўляецца аб'ява: «Палац культуры запрашае...»

Галіна ХВЕСЬ.

У звязеным Полацку

У Полацку адчуваеш сябе зусім не так, як у іншых нашых гарадах. Імклівая белізна Сафіякі быццам прыўдымае тваё сэрца, а ўсвядомленае напластанне вякоў над Дзвіной схіляе да роздумаў. І ходзіш па Полацку спасцярожліва, быццам сваімі крокамі можаш парушыць той культурны пласт продкаў, які назапашвалі яны екавагой дзейнасцю і на якім цяпер так трывала месцімся мы.

Але ж так званы культурны пласт ствараўся нашымі папярэднікамі не толькі на ўласным котлішчы, але і за прагай. Словам «прага» называлі даўнія славяне агароджаную жэрдакмі ўскраіну паселішча. І ўспомніўся горад з такой жа назвай — Прага чэшская (бо існуе яшчэ і Прага ля Варшавы). Менавіта там здабываў слаўна-

домы палачанін першыя крупіны ў скарбніцу нашай культуры.

1519 год. Ідзе трэці год сапраўды тытанічнай працы. 9 лютага з-пад друкарскага прэса выходзяць яшчэ 52 старонкі «Бівліі...». 15 снежня Францыск Скарына заканчвае 23-ю і апошнюю кнігу сваёй своеасаблівай энцыклапедыі. Час збірацца дадому, бо ён, як і іншыя «люди, ігдзе зродзіліся і ўскормлены» сьць по бозе, к тому месту великую ласку имають». Тым больш, што ён вяртаецца на Бацькаўшчыну не з якім-небудзь купецкім пажыткам, а з неацэнным скарбам, з кнігамі, якія прызначаны «к доброму научению» землякоў, з кнігамі, дасюль не бачанымі, «абы братія моя русь, люди посполитые, чтучи могли лепей розумети».

Слова «ласка» Скарына прамаўляе, маючы на ўвазе яго першаснае значэнне — любоў. Менавіта так перакладаецца яно з сучаснага чэшскага наймення. Таму калі мы сёння гаворым некаму: «Калі ласка, зрабіце...», то разумець просьбу трэба ў тым аспекце, што мы спадзяёмся атрымаць дапамогу ад таго чалавека, хто любоў да нас мае...

Кнігі Скарыны... Яшчэ раз угледзьцеся ў аблічча чалавека, які прыдбаў сваёй Айчыне столькі, колькі не можа прынесці самаму вяўнічаму народу самая ўдачлівая вайна. Вось аўтапартрэт Скарыны. Тут пазначаны і атрыбуты часу: доктарская мантыя, пюпітр, пясочны гадзіннік... Даследчыкі пішуць, што ля ног Скарыны бацька гарлачык з фарбамі, кошк для паперы... Калі б яны пабылі ў прыдзвінскім краі, то ў параўнанні рэчаў заўважылі б, што гарлачык гэты самы што ні ёсць звычайны полацкі стаўбун, ці, як яго называюць інакш, — стаўбунок. У такі посуд гаспадыні сырадой наліваюць. Хатнімі, прывезенымі з Полацка ў Прагу, аказваецца і ручнік з народным арнамантам, на які аўтар «прымацаваў» свой герб і вярэнька з накрывкай. Якраз такія плячкі можна па сённяшні дзень знайсці на гарышчых прыдзвінскіх будынкаў. Хатнім нацыннем, безумоўна, з'яўляецца і, на

жаль, пустая каліта, кашалёк, што прытуліўся да напайадкрытай вярэнькі. Усе гэтыя рэчы маюць глыбока сімвалічны змест, гавораць пра зямную натуру чалавека — іх гаспадар. Вучоны ў мантыі не цураецца рэчаў самага простага побыту.

Так, спаўняецца 460 гадоў з таго часу, як сваім невымерным подзвігам вялікі палачанін абвясціў усяму свету, што існуе яго радзіма, яго народ, яго мова. Скарына стаў вестуном новых ідэй, стэрнавым у паходзе да вяршынь сусветнай цывілізацыі.

Уквечаны тысячагадовай славаю, Полацк у наш час удзячна зберагае памяць аб сваім сыне. Штогод у жніўні ля помніка першадрукару праходзіць Свята кнігі. Пра вучонага, асветніка і культурнага дзеяча, перакладчыка, пісьменніка, мастака расказваюць матэрыялы Полацкага краязнаўчага музея, музея педагагічнага вучылішча імя Ф. Скарыны... І што раз з палачанамі з кнігаю ў руках ён сустракае на пастаменце новы дзень. Пройдзе не так многа часу — які дзесятка гадоў, — і мы будзем адзначаць пяцісотгадовы юбілей Францыска Скарыны. І будучы новыя справы нашчадкаў падзякай за яго вякоўную ласку да роднай зямлі, яе народа.

С. ПАПАР.

ПТУШКІ Ў КІНАТЭАТРЫ

Чарговы нумар часопіса «Цветоводство» паштальён прынёс у віцебскі кінатэатр «Беларусь». Ён не памыліўся адрасам. Часопіс выпісалі работнікі кінатэатра, якія ператварылі факт у сапраўдны сад. Ружы, пальмы, язімін, бягоні — больш як сто пяцьдзесят відаў раслін — прыжыліся пад дахам кінатэатра. Вялікая частка раслін — падарункі глядачоў.

А побач з малой залай, дзе дэманструюцца фільмы для дзяцей, увесь дзень не змаўкаюць канарэйкі. Скача сярэд зеляніны вавёрка. Рознакаляровыя рыбка плаваюць у акварыумах. Любіць дзятва прыходзіць у кінатэатр «Беларусь» задоўга да сеанса.

ГУЧЫЦЬ СТАРАДАЎНЯЯ МУЗЫКА

У Шаўліі (Літоўская ССР) адбыўся першы фестываль ансамбляў, што выконваюць старадаўнюю музыку. У ім прынялі ўдзел сем калектываў, у тым ліку і ансамбль старадаўняй музыкі Беларускай дзяржфілармоніі. У дні фестывалю гучала музыка XVI—XVIII стагоддзяў.

З АЎТОГРАФАМ ГОГАЛЯ

Сярод шматлікіх экспанатаў гісторыка-краязнаўчага музея, які ствараецца ў раённым цэнтры «Свіслач», прыягвае ўвагу невялікая кніжка. Час крануў яе аркушы, амаль разбурыў вокладку, сцёр многія літары. І ўсё ж на адной са старонак можна прачытаць частку аўтографа, якая захавалася: «...Будзь здаровым, мілы, блізкі, душа-брат. Твой М. Гогаль».

Рэдкае выданне, у якім змешчаны «Сарочынскі кірмаш», «Прапаўшая грамата», «Страшная помста» і іншыя апавесці, выйшла ў свет яшчэ пры жыцці вялікага рускага пісьменніка. А перадала яго работнікам музея жыхарка райцэнтра М. Цахановіч.

Спецыялісты пацвердзілі даставернасць аўтографа аўтара «Мёртвых душ».

КОНКУРС ТРУБАЧОЎ

Больш як 150 духавых аркестраў прадпрыемстваў, калгасаў, саўгасаў, навуцальных устаноў і устаноў культуры Брэстчыны прынялі ўдзел у традыцыйным абласным аглядзе-конкурсе. Яго пераможцы прайшлі марш-парадам па плошчах і вуліцах Брэста, дэманструючы свае эмблемы, каштомы, страйваю падрыхтоўку, прынялі ўдзел у абласным свяце духавой музыкі.

РЕДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ

НАШ АДРАС:

МІНСК-ГСП, ЛЕНІНСКІ
ПРАСПЕКТ, 44.

ТЭЛЕФОНЫ: 33-01-97, 33-02-80, 33-03-15, 33-16-56, 33-07-82.

Ордэна Працоўнага
Чырвонага Сцяга
друкарня выдання
ЦК КП Беларусі.
Зак. 805

Больш як тысяча дзяцей нафтахімікаў займаецца ў 48 розных гуртках і секцыях новага Палаца піянераў горада Наваполацка. Тут створаны ўсе ўмовы для развіцця юных талентаў: абсталяваны майстэрні для работы гурткоў тэхнічнай творчасці, памяшканні для заняткаў юных танцораў і гімнастаў. У глядзельнай зале

школьнікі праводзяць дыскусіі, сустракаюцца з цікавымі людзьмі, глядзяць кінафільмы.
НА ЗДЫМКАХ: ля новага Палаца піянераў; на занятках гуртка мастацкай апрацоўкі дрэва.

Фота А. НИКАЛАЕВА.

ПОРТ

МЕТКАЯ РАШРА

Традыцыйны міжнародны турнір рапёрыстаў праведзены ў Боне. Паспяхова выступілі на гэтых спаборніцтвах савецкія спартсмены.

Наша зборная, як і чэмпіёны свету ў гэтым відзе фехтавання — палякі, дабілася шасці перамог, але запісала ў свой актыў вялікую колькасць перамог у індывідуальных паядынках. Асабліва важкі быў уклад у агульнакамандны поспех экс-чэмпіёна свету мінчаніна Аляксандра Раманькова. Ён выйграў 20 баёў з 24.

У турніры прымалі ўдзел таксама фехтавальшчыкі ФРГ, Венгры, ГДР, Італіі, Францыі.

НА ТРАМПЛІНЕ І ВЫШЦЫ

У мінскім Палацы воднага спорту закончылася юнацкае першынство Беларусі па скачках у ваду.

На трампліне і вышцы першынство ў трох узростах груп чатыры дні аспрэчвалі больш як 70 юных спартсменаў з каманд спартыўных таварыстваў. Разам з імі выступалі і госці з Узбекістана.

Найбольш паспяхова выступілі мінскія дзевяцікласнікі Ірына Сідарава і Валерыі Жукаў, якія перамаглі ў старэйшай узроставай групе на трампліне і вышцы.

СТАЛІ ПЕРШЫМІ

У Мадрыдзе на розыгрышы Кубка Еўропы па стэндавай стральбе савецкая зборная першынствавала на трашэйным стэндзе.

У складзе нашай каманды выступаў мінчанін Г. Галкін.

СЯБРЫ І САПЕРНІКІ

Дынамаўцы Мінска ў таварыскім матчы на сваім полі перамаглі каманду «Матор» з горада Бабельсберга (ГДР) — 4:0. Нагадаем, што летась, напрыклад, футбалісты мінскага «Дынама» гасцілі ў ГДР, дзе правялі сустрэчу ў горадзе Бабельсбергу з мясцовым клубам «Матор», які выступае ў другой лізе чэмпіяната сваёй краіны. Тады перамога дасталася дынамаўцам — 2:1. І вось візіт у адказ.

Гумар

Вядомы скрыпач прачытаў заметку аб сваім канцэрце ў маленькім гарадку і, абураны, з'явіўся да рэдактара газеты.

— Я тры разы гаварыў вашаму рэпарцёру, што іграю на сапраўдным Страдыварыусе, а ў газеце аб гэтым ні слова! Рэдактар наблажліва ўсмінуўся:

— А вы што хацелі? Вось калі ваш містэр Страдыварыус або як там яго вырашыць рэкламаваць свае скрыпачкі праз маю газету па дзесяць цэнтаў

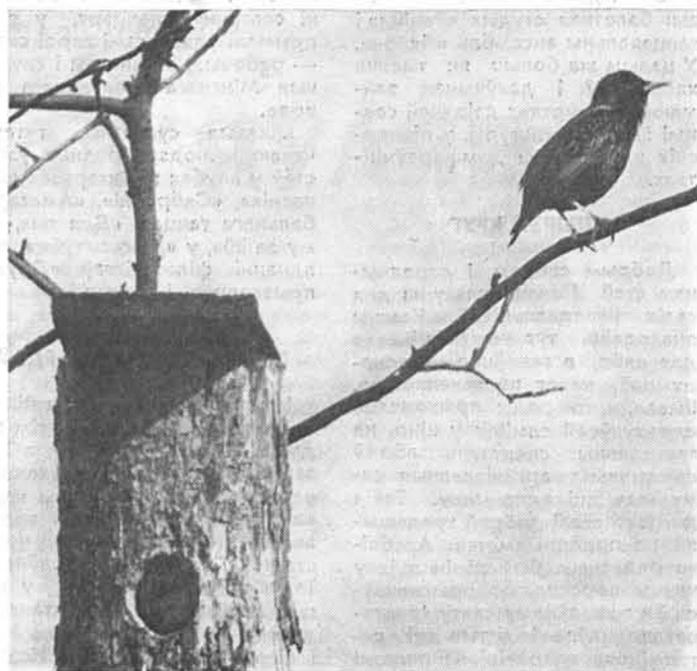
за радок, тады дайце мне знаць.

З карабля заўважылі чалавека, які плыве ў адкрытым моры.

— Гэй, не хвалюйся! — крыкнулі яму праз мегафон. — Зараз мы спусцім шлюпку.

— Не трэба, — махнуў рукоў плывец, — лепш скажыце, як даліць да Ліверпуля?

— Плывіце прама яшчэ тры дні, а ў пятніцу навярніце налева!

Песня шпака.